

Lysdioderne erobrer verden

Inden for de næste ti år vil lysdioder (LED) øge sin markedsandel fra 10 til over 50 procent på globalt plan. En national handlingsplan for godt lys kan sikre Danmark massive elbesparelser - og muligheder for innovation, vækst, jobs og eksport.

Af Jesper Tornbjerg

I øjeblikket sker der en rivende teknologisk udvikling inden for energieffektive dioder (LED) til belysning af bygninger og boliger, gader og stræder - for slet ikke at snakke om LED til mobile enheder og bilindustrien.

Den udvikling har Danmark en stærk interesse i at bidrage til, mener forskningskoordinator Jørn Borup Jensen fra Dansk Energi.

- Jeg håber, at den nye regering vil være med til at understøtte en national handlingsplan for godt lys - herunder en satsning på

LED. Lysdioder kan sammen med brug af dagslys og solceller gøre vores bygninger langt mere energieffektive samtidig med, at vi nedbringer vores klimabelastning og skaber arbejdspladser, siger Jørn Borup Jensen.

Pres på de tre giganter

I øjeblikket sidder lysdioderne på omkring ti procent af omsætningen på verdensmarkedet for belysning, men ifølge en rapport fra McKinsey vil den andel allerede om fem år runde de 40 procent. I 2020 kan det dreje sig om næsten 60 procent af multi mange milliarder kroner.

Udviklingen bliver drevet frem af hollandske Philips, tyske Osram (Siemens) og amerikanske GE Lighting (General Electric) - stærkt presset af producenter i Kina, Japan, Sydkorea, Taiwan og andre asiatiske lande. Priserne er høje, men de styrtdykker i disse år, og der kommer hele tiden nye produkter og anvendelsesområder.

Nogle af dioderne er noget bras, men kvalitetsproduktterne bruger kun lidt el og har en lang levetid.

- En markedsandel for lysdioder på over 50 procent i 2020 passer meget godt med det, jeg hører. Vi er i gang med at udfase glødepærrerne og indfase LED. Det vigtige i denne omstilling er at fastholde eller udvikle lyskvaliteten, og det er ikke altid LED er den rigtige løsning. Men det vil det være i stigende grad,

Bedre komfort og økonomi med lysdioder over køkkenbordet

HTH Køkkenforum i Vejle har skiftet halogenlamperne ud med LED, der holder ti år længere og koster mindre at have tændt. TRE-FOR er gået med i et grønt netværk, der vil åbne detailhandlens øjne for gevinsterne, der ligger lige for.

Af Poul Bonke Justesen, journalist

310 halogenlamper sætter fuld spot på køkenudstillingen hos HTH Køkkenforum i Vejle, og en tung varme breder sig i butikken, så ventilationsanlæggene må køre det meste af sommerdagene.

For direktør Jesper Andreasen sender arrangementet el-udgifterne op, så regningen til belysning lyder på 46.000 kr. om året.

Eller rettere... sådan lød regningen indtil for nylig. Efter HTH Køkkenforum i Vejle investerede 54.000 kr. i LED-belysning ser udgifterne noget anderledes ud. Nu skal han kun lægge 9.000 kr. årligt, så dermed hentes investeringen hjem efter lidt over et år.

- For os er det afgørende, at vi har lys i høj kvalitet til udstillingen, men i de her tider med økonomisk krise, var det en høj udgift. Og det samme gælder for mange andre butikker i Vejle. Derfor prøvede vi noget nyt af, og vi har ikke kun fået en billigere, men også en bedre løsning, siger Jesper Andreasen og nævner

flere fordele ved at gå fra halogenlampens 50 Watt til diodebelysningens 7,5 Watt.

- Vi er glade for at medvirke til at belaste miljøet mindre, og det tror jeg også har betydning for kunderne. Vi bruger også mindre energi på ventilationsanlæggene. Endelig behøver jeg ikke at bekymre mig om at skifte pærer de næste 10-12 år, og til den tid kan jeg udskifte alle pærrerne på én gang. De gamle halogen-pærer holdt kun ét år, og der var hele tiden nogle, som var gået ud og skulle skiftes, lyder det fra Jesper Andreasen.

Lyskvaliteten er ok

Fagfolk påpeger, at LED-belysning give en anelse anderledes farverefleksion, som man skal være opmærksom på, hvis man fx har spot på kødvarer. Jesper Andreasen fortæller dog, at lyskvaliteten er fuldt på højde med halogenlamperne.

HTH Køkkenforum lavede først den grønne omsadling, da butikken kom i kontakt med det såkaldte Green Network Klimabutik i Vejle,

BEDRE OG BILLIGERE. HTH Køkkenforum i Vejle glæder sig over at have investeret i lysdioder (LED) som erstatning for halogen. - Foto: HTH Køkkenforum.

der går målrettet efter at hjælpe detailhandlen med at gennemføre de store energibesparelser, der ofte ligger til højrebenet.

Men det kan kræve en indsats og et fagligt blik på mulighederne, og derfor er energiselskabet TRE-FOR gået med i projektet sammen med Vejle Erhvervsråd, Vejle Kommune og den lokale belysningsvirksomhed Lumiere, der har assisteret HTH Køkkenforum. Netværket begyndte i august at besøge butikkerne i Vejle for at energi-rådgive og screene for sparemuligheder.

Enorme el-besparelser

Ifølge energirådgivningsleder hos TRE-FOR, Daniel Wojcik, har detailhandlen 'et helt vildt potentiale' for at finde besparelser, der kan minimere energiforbruget og skærpe konkurrenceevnen. 24 ud af 25 butikker kan spare 25

procent af hele energiforbruget, vurderer TRE-FOR. Belysningen er en af de tunge udgifter.

- Det kræver en større investering at gå over til LED, men det betaler sig ofte tilbage på under et år. De store supermarkeder har tit styr på mulighederne, så det er især de små - og mellemstore virksomheder, vi kan hjælpe i gang, siger Daniel Wojcik.

Green Network Klimabutik tilbyder et gratis screenings-besøg, der varer to timer. Her kommer forrettningens forbrugskilder og adfærd i forhold til belysning, varme og ventilation under lup. Herefter laves en rapport med forbedringsmuligheder. ■

Læs mere på www.greennetwork.dk og www.trefor.dk